

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос Макъ

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къышегъэжъагъэу къыдэкы

№ 126 (22096)
2020-рэ ильес
БЭРЭСКЭЖЪЙИ
БЭДЗЭОГЪУМ и 22-рэ
ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП
къыхетыутыгъэхэр ыкы
нэмыйк къэбархэр
тисайт ижъугъотэштых
WWW.ADYGVOICE.RU
6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээзет

ІЭПЫІЭГҮУ ЗЭРАТАҮГЪЭР НАХЫБЭ ХЪУГЪЭ

Бизнес цыкъум ыкы гурытм ащылажъэу, чыфэ ишыклагъэу предпринимательхэм Іэпүіэгъу ягъэгъотыгъэнымкіэ Адыгэ Республикаем и Фонд зыкыифэзгъэзагъехэм ятхыльхэм комиссиер ахаплыи, бэмэ адыригъештагь. Пстэумкіи кредитэу аратыгъэр сомэ миллион 27-рэ мэхъу.

Зэпахырэ узэу дунаир зэлъызы-
клюгъэм анахьэу иягъэ зэригъэкы-
гъэ предпринимательхэм ащылажъэу
щымэ ящыклагъэхэр товархэр, оборо-
дованиеи ащэфынэу, бэджэнд уасэр,
лэжжапкэхэр атынхэу сомэ миллио-
н зырыз чыфэу аратыгь. Шапхъэу
ащ пыльхэм къыззаращыдэлтыгъатай-
кіэ, апарэ ильесеу ар затыжыщтым
зы процент нылэп тэхъоштыр.

Пхъэм псэуальхэр зыщихашы-
кырэ цехым игъэкэжын пэуигъэ-
хъанэу, оборудованиеу, нэмыйкэу
ишыклагъэхэр рищэфынхэу сомэ
миллиони 5 фагъэклюгъэ зы пред-
принимательм. Ащ ильесым про-
центи 4,5-рэ тэхъоштыр.

Бзылтыгъэм ягъэпсыгъэ бизне-
сым Іэпүіэгъу етыгъэнэм фэгъэхын-
гъэ программэм къыдыхэлтыгъатай-
нэбгыритумэ миллион тфырытф
кредит аратыгь. Мыкошырэ мылькум

игъэорышэн епхыгъэ предприяти-
ем тофшэпіэ чыпілэу къытыхэрэм
ахигъэхъоным пае фэгъэктэнхэр
къыдэлтыгъатай-
хэу сомэ миллионы
5 фагъэклюгъэ. Мы кредитым ильэ-
сым процента 5 тэхъоштыр.

Кредитэу сомэ миллионы 5 ыкы
промышленностын зөгъэушшом-
бъугъэнымкіэ Адыгэ Республикаем
и Фонд шыххат фэхъугъэу, сомэ
миллионрэ мин 500-рэ ратыгь мэ-
къумэш-фермерскэ хъызметшалпэм.
Ашкіэ щэ бэу къэзытырэ былымы-
шхъэу илэхэм ахигъэхъоштыр.

Къыхдэгъэшымэ тшлонгъор пред-
принимательхэм Іэпүіэгъу ягъэгъо-
тыгъэнымкіэ Адыгэ Республикаем и
Фонд «Малое и среднее предприни-
мательство и поддержка предприни-
мательской инициативы» зыфилорэ
лээпкэ проектым къыщидэлтыгъатай-
хэм атетэу тоф зэришлэрэр ары.

Коронавирусыр яІэмэ аупльэкIущт

Адыгэ республикэ клиническэ ыкы кіэлэцыкъу сымэджэшхэм планым
тетэу сымаджэхэр чагъэгъольхъанхэр рагъэжъэжыгъ.

Апэрапшэу ар зыфэгъэхы-
тъэхэр узэу ялхэм къыхэкли-
кіэ зипсаунгъэ щынашо шъхьа-
рытэу, лэзэн курс ыкы опера-
ции зищыклагъэхэр арых.

Аш даклоу щынэгъончъа-
тъэм ишапхъэхэр агъэцэкі-
щтых: сымэджэшым агъэгъо-
льхъинхэм ыпекіэ мэфи 7 илэу
коронавирусыр яІэмэ аупльэ-

кущт, мафэу зычэгъольхъащт-
хэм сымаджэхэр къапльхъа-
щтых, апкышишол итемпературэ
ашыщт, палатэм ильыщт нэ-
бгыре пчъагъэр агъэнэфэшт.

Поликлиникэ зэфэшхъаф-
хэм, диагностикэ гупчэхэм,
цэхэм зыщялазэхэрэм ыкы
бзылтыгъэхэр зыщаупльэклю-
хэрэм санитарнэ-эпидемио-
логие шапхъэхэр пхашшэу ща-
гъэцэкіэштых.

— Цыфхэм игъом ыкы
шэпхъэшлүхэм адиштэрэ меди-
цинэ Іэпүіэгъу ягъэгъоты-
гъэнэм фэшл псаунгъэр
къэухумэгъэнэм исистемэ

зытетыгъэм тэхъажыгъэным
мэхъянэшхо ил. Аш фэлоры-
шэу къэралыгъо программэу
«Комплексное развитие сель-
ских территорий» зыфилорэм
къыдыхэлтыгъатай-
хэу Шэуджэн
район сымэджэшым иавто-
парк санитарнэ машиниш
джыри къыххэуагъ, — инста-
граммым къыщитхыгъ Адыгейим
и Лышхъэу Къумпыл Мурат.
ІЭШЫНЭ Сусан.

ПШЬЭРЫЛХЭР КЫГЬЭНЭФАГЬЭХ

Къоджэ чыпілхэм хэхьонигээ ашыным, лъепкъ проектхэм яяцекін, социалн мэхъанэ зиэл позолье инхэр муниципалитетхэм ашыгъэпсыгъэнхэм, нэмык іофыгъохэм атегуышыагъэх.

Лъэнныкъо постэумкы іофшэнэр гъэлъешыгъэним, мэхъанэшко зиэл проектхэр гъэцкілгъэнхэм фытегъэпсыхъэгъэ пшьэрыльхэм анахъэу тынала атедгъэтин фае. Ащ «Едине Россиям» ипроектхэри хэхьэх. Муниципалитет пэлчь бюджетнэ планированием, федеральнэ программхэм ыкыл инвестициихэм амалэу къатыхэрэр, экономикэм хэхьонигээ ашынымкы шугаагэ къэзьтищт лъэнныкъо постэури къиз-фигъэфедэнхэм мэхъанэшко ил, — къыуагъ Къумпилов Мурат.

Непэрэ мафхэм ехъуллэу іофэу ашлэрэм изэфхэсисыжхэм, анахъэу анаэ зытырагъэтыхэрм къатегушиагъэх муниципалн образованиехэм япащхэр. Къизэрхагъэшыгъэмкы, лъепкъ проектхэм яяцекінкы планэу Ѣылэм диштэу пшьэрыльхэр зэшүахых, іофыгъоу къеуцуухэрэр псынкы дагъэззыжых. Адыгейм іофшэнымкы ыкыл социалн хэхьонигъэмкы и Министрствэ ылъэнныкъокы тын зэфэшхъафхэр зытефхэрэм яфэл-фашхэр зэрифешуашшэу афагъэцакы. Гушилээ пае, ильэс 3 — 7 зыныбжь къэлэцкыухэм афатуупын фэе тыхэмкы мафэ къэс специалистхэр тхыгээ 300 фэдизме ахэппльэх. Непэрэ мафэм ехъуллэу республикэм Ѣылсээрэ

Адыгэ Республиком и Лъышхъэу Къумпилов Мурат видеоконференции шыкіл тетэу зэхищгъэ планернэ зэхэсигъом муниципалитетхэм япащхэр хэлэжьагъэх.

сабый 10157-мэ мыш фэдэ тынхэр аlyklagъех, ащ сомэ миллион 280-рэ пэуагъэхагь.

Къоджэ чыпілхэм хэхьонигээ ашыным фытегъэпсыхъэгъэ программмэ къыдыхэлтыгъэу Ѣогухэм яяцекілжын ыкыл яшын зэрэлъыклатэрэм иофыгъуи зэхэсигъом Ѣите-гушыагъэх. Республикомкы мыш фэдэ поэолы 8 Ѣыл: Мые-къопэ, Шэуджэн, Тэхъутэмькое районхэм ыкыл Адыгэ-

къалэ зырыз, Кощхэблэ районым гъогуи 4.

Мы іофшэнэр игъом ыкыл шэпхъашхэм адиштэу ухыжыгъэн зэрэфаэр Адыгейим и Лъышхъэ къыхигъэшыгъ, ашкэ пшьэрыль гъэнэфагъэхэр афишыгъэх. Джаш фэдэу зянэ-зяэ зимишкъхэм ыкыл зышхъащмытхэм посэуплэхэр ягъэгъотыгъэнхэм ипрограмми шокы имылэу гъэцкілгъэн зэрэфаэр къауагъ. Мэхъанэшко зиэл ю-

фыгъохэм ашыщыгъ сабыибэ зэрис унагъохэм къаратыгъэ чыгу лаххэм ишыкілгъэ инфраструктурэмкы зэтэгъэпсыхъэгъэнхэр. Гушилээ пае, джырэ уахтэм ар къуаджэу Пэнэжыкыуа щагъэлс.

Республикэм ишаа посэуплэхэм яшын мэхъанэшко зэрилээр къыхигъэшызэ, муниципалитет пэлчь мыш фэдэ площаадкэу щагъэнафэрэм ишыкілгъэ инфраструктурэр ешэлгэгъэн зэрэфаэр хигъэунэфыкыгъ. Тэхъутэмькье районындрэ Мые-къуапэрэ архы непэлэхэр нахыбэу зыщашыхэрэр. Псэолъэшыннымкы адэрэ районхэми зэфэдэ амалхэр алэклэльынхэм мэхъанэшко илэу къыуагъ.

Коронавирусым пэшүеклоньным, санитарнэ шапхъэхэр агъецкілгъэнхэм (анахъэу хъэдагъэхэм ыкыл нысацхэм яльэхъан) ялофыгъохэм, джаш фэдэу Къурмэн мэфэкыим ихэгъэунэфыкын ехъуллэу шүшлээ іофхъабзэхэр зэхэшгэгъэнхэм, нэмыкілхэм зэхэсигъом хэлэжьагъэхэр атегуышыагъэх.

АР-м и Лъышхъэ ипресс-къулыкъу

Сурэтхэр А. Гусевым түрихъгъэх.

КЪУМПЫЛ Мурат:

«Непэрэ шапхъэхэм адиштэрэ посэуплэхэр шыгъэнхэмкы э шъольырым амалышхэр Иэклэль мэхъу»

УФ-м и Къэралыгъо совет иоффшэктю купэу посэолъэшынным, посэуплэ-коммунальн хызметым, къэлэ Ѣылакы э ильэнныкъо фэгъэзагъэм зэхэсигъоу илагъэм хэлэжьагъ Адыгэ Республиком и Лъышхъэу Къумпилов Мурат.

Видеоконференции шыкіл тетэу къогъэ іофхъабзэхэм тхьамэтагъор Ѣызэрихъагъ Урысын и Президент илэпилгъоу, Госсоветын исекретарэу Игорь Левитиним. Джаш фэдэу ащ хэлэжьагъэх УФ-м и Правительствэ и Тхаматэ игудзэу Марат Хуснуплинныр, Республику Татарстан ипрезидентэу, іоффшэктю купым ишаа Рустам Миннихановыр, УФ-м посэолъэшыннымкы ыкыл посэуплэ-коммунальн хызметымкы иминистрэу Владимир Якушевыр, федеральн ведомствэхэм ялыклохэр, къэралыгъо исубъектхэм ягубернаторхэр.

Игорь Левитиним зэхэсигъор къызэуихызэ къыхигъэ-

щыгъ «2030-рэ ильэсым нэс Урысын Federatiom хэхьонигээ ышынымкы лъепкъ гухэльхэм афэгъэхыгъ» зыфиорэ унашьом УФ-м и Президентэу Владимир Путинир зэрэктэхагъэр. Къэгъэлэгъон гъэнэфагъэхэм аклэхъэгъэнир документын къыдыхэлхэлтигъ. Гушилээ пае, іэрифэгъу ыкыл Ѣылакы э ильэнгъончэ къэлэ Ѣылакы епхыгъэу ильэсым къыктоц унэгъо миллионитфим къыщымыкы э пэуукэ амалэу ялхэр нахыши ашынхэ, посэуплэу къашырэм иль квадратн метрэ миллиони 120-м нахь мымакы э Ѣылакын къифэкъон гъэнхэм фэе.

Іоффшэктю купым ишаа Ру-

стам Миннихановым къызэри-їуагъэмкы, посэолъэшынным 1э-пээгъу фэхъугъэнимкы лъэбэкью ашыгъэхэм яшогъэшхэ къэкlyагъ. Ащ хэхъэх проценти 6,5-рэ зыпиль ипотекэр, фэгъэктотэнгъэ зиэл къоджэ ипотекэр, нэмыкіхэри.

Мы лъэнныкъом хэшагъэхэм 1э-пээгъу афэхъугъэнимкы УФ-м и Правительствэ унэшьо гъэнэфагъэхэр Ѣылакы, ащи зэфхэсисыжь дэгъухэр фэхъу гъэнхэм.

Мы отраслэй тапэки 1э-пээгъу тээзэрэфхэхүщир къагурыоним фэшл цыфхэм зэдэгүүшгэгъу хэр адашынхэу шольырхэм япащхэм закынфэгъазэ, — къыуагъ вице-

премьерэу Марат Хуснуплинныр.

Псэолъэшынным хэшагъэхэм яшыкілгъэ тхьапэхэр агъэхъа-зырынхэмкы, яло нахь агъэпсынкілхэмкы амалэу Ѣылакы зэхэсигъом хэлэжьагъэхэр атегуышыагъэх.

— УФ-м и Президентэу Владимир Путинир посэуплэхэм яшынкы іоффшэнэр нахь гъэлэшгэгъэн, пэриюхуу Ѣылакы э шольырхэм амалэу ялхэр нахыши Ѣылакы шольырхэм амалышхэр къаретых, — къыуагъ Къумпилов Мурат зэхэсигъом зэфэхъысийхъагъи.

Шъугу къэдгээкыжын,

льэпкъ проектым къыдыхэлтыгъэ шьолырхэм проектэу «Псэуплэ» зыфиорэр Адыгейим щагъэцакы. Ащ къызэригъэнэфэрэхэмкы, 2024-рэ ильэсым нэс квадратн метрэ миллионо 2,1-рэ зэриль унэхэр республикэм Ѣашынхэ фэе. Блэклигъэ ильэсым квадратн метрэ мин 257-рэ атыгъ, мы ильэсымкы а къэгъэлэгъонир мин 262-м къэхъанэу агъенафэ.

АР-м социалнэ-экономикес хэхьонигъэхэр Ѣылакынхэмкы иунэе план къыдыхэлтыгъэ муниципалитетхэм проектнэ-сметнэ документациер агъэхъа-зырынмы ильэсым 86-рэ фэдиз пэуагъэхъащ.

Адыгэ Республиком и Къэралыгъо Совет — Хасэм лъэшэу гухэкт Ѣыхьу Адыгэ Республиком и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат іоф Ѣылакы Ѣагъэу, Аппаратын икъэбар-аналитикес гъэорышлаплэ ишаа игодзагъэу Шэуджэн Байзэт Екъутэй ыкъом идуай зэрихъожьыгъэр Ѣылакы Ѣылакы э шольырхэм афэхъа-зырынхэ.

Ныдэлъфыбзэр къэзыухъумэрэ зэнэкъокъу

Ыпэкіэ тигъээт къызэрэшхэтыутыгъэу, бэдээзэогъум и 15-м кыщегъэжьагъэу шышхъэлум и 30-м нэс Къуекъо Налбый ыцлэкіэ зэнэкъокъу зэхащагъэм адыгабзэкіэ тхыгъэ рассказ анах дэгүр къышыхахыщ. Аш хабзэу, шапхъэу пыльхэм нахь игъэкотыгъэу нэуасэ шъуафэтэшы.

Рассказ тхынным тегъэпсыхъэгъэ адыгэ тхаклоу Къуекъо Налбый ыцлэкіэ щыт зэнэкъокъур зэхээзыщэр ыкчи резыгъэкъокъырээр Хэку гъэзэжыннымкіэ Адыгэ Хасэмрэ (Онтарио — Канада) гуманитар ушэтынхэмкіэ Адыгэ Республике институтуэу Клэрэш Тембот ыцэ зыхырэмэр. Зэнэкъокъум гүхэль шыхаалеу илэр адыгабзэр лъэпкыым илэжьагъэ анах лъэпіэ дэдэхэм зэраащым къэлэцьыкхэм гу лъярагъэтэныр, аш уасэ фашын, фесакын ыкчи къаухъумэн зэрэфаер къагурыгъэгъэйнэир, сыд фэдэ чыпіэ ифагъэхэм, яныдэлэфыбзэкіэ гущынхэр, гупшицынхэр, тхэнхэр, еджэнхэр тофышоу зэрэштыр зэхаашыкыныр ары.

Филология шиенгъэхэмкіэ доктор, гуманитар ушэтынхэмкіэ Адыгэ Республике институту илашгээри Биданкъо Марзият тызэрэшгэгъозагъэмкіэ, мыйгэе алерээр мыш фэдэ зэнэкъокъу зэхащ. Республиком ит горыт еджапхэхэм, гъесэнгъэм иучреждениехэм макъэ арагъэууг, ныбжыкъэхэр чанэу къыхлэхъэнхэр мэгүгъэх. Зэнэкъокъум изэхэшэн къэшакло фэхъугъэр профессорэу, шиенгъэхэмкіэ докторэу, Хэку гъэзэжыннымкіэ Адыгэ Хасэм итхаматэу Стлашью йурфан ары.

— Блэкыгъэ ильэсийм конференциеу зэхэтгэшгэйм Къуекъо Налбый ильэсийм ицыифэу щыдгъэнэфагь. Зэнэкъокъур зэхэтгэшгэйм ар Ыаубытыгэ фэхъугь, — кытфелуатэ Биданкъо Марзият.

Зэхэшаклохэм зэрагъэнафэрэмкіэ, зэнэкъокъум зэфэхъысжъэу фэхъунэу зыщигъхээр адыгэ къэлэцьыкхэр зыщигъхэ лъэпкыым ишэнхабзэхэр ашлэнхэр, сэннаущигъэу ахэльчимрэ зэшлэгэу ялэмрэ нахь зарагъэушомбгүзэ, ягушысэ къыралотыкышьуныр ары. Джаш фэдэу сабийхэм яныдэлъфыбзэ фыщытыгъэу фырялэм нахь зыкъынтын, гущылакъэу щылэхэм нахь щыгъозэнхэм тофхъабзэр фэорышлэнэу мэгүгъэх.

2020-рэ ильэсийм бэдээзэогъум и 15-м щегъэжьагъэу клоэр зэнэкъокъур Ыоныгъо мазэм и 15-м нэс реклокъыщ. Тхыгъэхэр шышхъэлум и 30-м нэс къагъэхъынхэ фае. **тофхъабзэр ныбжыгъэмлэхъээ зэтэутыгъэшт:**

— горыт еджаплэм щеджэрэ еджаклохэу зыныбжь ильэс 14 — 17-м итхэр;

— ашшээрэ еджаплэм ачлэс еджаклохэмрэ зыныбжь ильэс 25-м нэсигъэ ныбжыкъэхэмрэ.

Зэнэкъокъум къагъэхъыщ тхыгъэхэр яжанрэкіэ рассказ шапхъэм илъянхэ фае. тофхъабзэр ныбжыгъэмлэхъээ зэтэутыгъэшт:

— горыт еджаплэм щеджэрэ еджаклохэу зыныбжь ильэс 14 — 17-м итхэр;

— ашшээрэ еджаплэм ачлэс еджаклохэмрэ зыныбжь ильэс 25-м нэсигъэ ныбжыкъэхэмрэ.

Зэнэкъокъум къагъэхъыщ тхыгъэхэр яжанрэкіэ рассказ шапхъэм илъянхэ фае. тофхъабзэр ныбжыгъэмлэхъээ зэтэутыгъэшт:

тхыабзэм къагъэхы хьущт аш хэхыгъэу фагъэхъазырыгъэ тхыгъэхэри, ыпэкіэ къыхаутыгъэхэри.

Тхыгъэм цэу фашыгъэмрэ аш къыщылтэгъэ гупшицынхэм зэрэзэпэджэжьырэ, зэрэзэтэфэрэ шыккээр, зикъэлэмыпэ къыпкыгъэйм гупшицыакъэу илэм имехъанэр, гупшицын зэклэлтикъуакъэу илэр, аш къыщылтэгъэ тофыгъэхэр зэшлэхъэ, къэлтэгъэ зэрэхъугъэм икуугь, адрэхэм ашхъяшыкъэу тхыгъэхэм хэль гъэшлэгъонир, нэмыхкъэхэр анах шыхъэлэшт.

Къагъэхъирэ тхыгъэхэр Word шапхъэм итэу, нэкүбгүүицим къыщымыкъэу щытын, текстым икъяуахъхэр интервалыр см 2,5-кэ (джабгъумки, сэмэгумки, ышъхъягыкъи, ычлэгыкъи) къылуухыгъэн фай. Сатыр

къэс интервалиту азыфагу дэлтын фай, харьфым иинагъэр шрифт 14-м тетэу, Times New Roman шапхъэм итэу щытын фай.

Зиофшлагъэ къыхагъэшыхэрэм ахъщэ шухъафтынхэр афагъэшьошщых. Гурит еджаплэм чэс еджаклохэм ашшэу аперэ чыпіэр зыфагъэшьошагъэм сомэ минипш, ятлонэрэ чыпіэм — сомэ миниф, ящэнэрэм — сомэ миниш аратышт.

Ашшээрэ еджаплэм ачлэс ныбжыкъэхэм ашшэу аперэ чыпіэр зэрэтигъэм сомэ минтоли фагъэшьошщ, ятлонэрэм — сомэ минипш, ящэнэрэ чыпіэм — сомэ минибл.

Теклыагъэхэмрэ нахь чанэу хэлэжьагъэхэмрэ Хэку гъэзэжыннымкіэ Адыгэ Хасэм къы-

хихыщтых ыкчи ежь иунэе мыльку къыхигъэкыгъэ ахъщэ шухъафтынхэр гуманитар ушэтынхэмкіэ Адыгэ Республике институтын ашаритыгъыщых. Джаш фэдэу зэнэкъокъум зэрэхэлэжьагъэхэр къэзыушихъатэр тхылтхэр (сертификатхэр) зэкіэми къаратышт. Къыхэгъэшыгъээн фае тофхъабзэм щитеукъуагъэхэр зыгъэхъазырыгъэ кэлэеягъаджэхэм щитхуу тхыль зэрафагъэшьошщхэр.

2020-рэ ильэсийм чьэпьюгъу и 10-м зэфэхъысыжхэр ашшэштих.

Тхыгъэу къырахъыллагъэхэм яшшуафтынхэр ахэр зэнэкъокъум къытээцүгъэ шапхъэхэм зэрэтифэрэмрэ зэхифынм фэгъэзэгъэ куп зэхащшт. Ар зыгъенэфэштүр гуманитар ушэтынхэмкіэ Адыгэ Республике институтын ари.

Теклыагъэхэмрэ нахь чанэу хэлэжьагъэхэмрэ ятхыгъэхэр зэкіэри Хэку гъэзэжыннымкіэ Адыгэ Хасэмрэ гуманитар ушэтынхэмкіэ Адыгэ Республике институтынхэмрэ Интернетын къырагъэуцощых. Ахэм анэмийкъэу гъэшлэгъонэу, шуафьэ зиэу къагъэхъыгъэ тхыгъэхэри къыхагъэшьщых. Къэбархэр гъэзэтихэм, телевидением, радиом къятшт.

Конкурсны хэлэжьэштхэм ятхыгъэхэр Email-y edu@CROWorld.org marziyatbidanok@mail.ru къагъэхъынхэр къяжх. Аш «Зэнэкъокъу Къуекъо Налбый ыцлэкіэ реклокъырэм пай» тетын фай. Ныбжыкъэхэм зыгъэгъэшьупшэ хьущтэп тхыгъэхэр зикъэлэмыпэ къычлэкыгъэхэм атефэрэ къэбар кэлэш шапхъэм итэу къагъэлэгъонэу зэрэфаэр.

Къыхагъэшьщыгъэн фае рассказыр зэрэйт файлым зытхыгъэм ыцлээрэ ыльэкъуацэрэ ит зэрэмыхъущтыр.

Гъонэжъыкъо Сэтэнай.

Іэмэ-псымакІэхэр къафащэфыгъэх

Искусствэхэмкіэ Адыгэ Республике коллежэу Тхыбысымэ Умарэ ыцлээ зыхырэм къэхэу музыкальнэ Іэмэ-псымэ, оборудование ыкчи егэджэн литературэ къылэкъэхъагъэх.

Коллежым изэтегъэпсыхъан лъэпкы проектэу «Культура» зыфиорэм къыдыхэлъятаа. А фэло-фашэхэм апае 2020-рэ ильэсийм сомэ миллионы 9 къыфатуупшигъ.

Пстэумкъи Іэмэ-псымэ 14 къафащэфыгъ: пианиниту, зы альт, контрабас, виолончель, лъэпкъ пынищ, нэмыхкъхэри.

Адыгэ Республиком куль-

турэмкіэ и Министерствэ къызэритигъэмкіэ, джаш фэдэу сурэтшын ыкчи 16пэшшице шынхэмкіэ отделениехэм апае джыре лъэхъаным диштэрэ оборудованихэр, егъэджэн материалхэр алэклагъэхъагъэх: къэгъэлэгъонхэр зытырагъэуцохэр — 9, мольберт лъэкъуицхэр — 40, джэхашьют остыгъэхэр — 10.

Іашынэ Сусан.

Узфэсакъыжыным нахьышу щылэп

Гъэмэфэ мэфэ фабэхэм цыифхэм гуягты-
пэу кыхахырэр псынушохэм зыщагъэпскы-
ныр ары.

Мыш фэдэ чыпэхэм непэ цыифбэхэр къащыэрэугьююн, ау умышээрэ псыгъэпскылэпэм ухэхьаныр зэрэшынагьор эзкэхэми къагурылоу пфэоштэп. Ахэм сакъыныгъе къызэрэзхамыгъафэрэм къыхекъеу гумэктигъуабэхэр къафехых, псым екодылэу къыхекъихэрэмы ячыагъе маклэп.

Урысые Федерацием ошэдэмэшэ Ioфхэмкэ и Министерствэ и Гъэорышлэпэ шъхьалэу Адыгэ Республиком щылэм ипресс-къулыкыу ипащэу Тхъагъэлэдж Марыет къызэритыгъэмкэ, 2020-рэ ильэсым щылэ мазэм и 1-м къызыублагъеу Адыгэ Республикем ипсыхъхэм хуягъэ-шэгы 7 ашагъеунэфыгъ, нэбгыри 7 псым ытхъэлагъ, зыныбжь имыкъуягъэрэштэмэ, Тхъэм ишыкуркэ зыпари псым ытхъэлагъэп. Амыгъэнэфэгъе чыпэхэм цыифхэм зызэрэшагъэпскыхэрэм мытхамыкъагох къикэлэйкох.

2019-рэ ильэсым Адыгейим ипсыхъхэм нэбгыри 16 щитхъэлагъеу агъеунэфыгъ, ахэм ашыщэу нэбгыри 2-м зыныбжь икъугъэп. Ильэрэ мэзи 8-рэ зыныбжь сабыир Кошхъэблэ районым ит къутырэу Игнатьевскем ипсыхъюу Щэхъурадж, ильэс 16 зыныбжь Іетахъюу Красногвардейске районым щыщыр Тщикскэ псынубытылэпэм щитхъэлагъэх.

Тхъагъэлэдж Марыет къызэрериуягъэмкэ, 2020-рэ ильэсым мэкуюгум и 1-м къызыублагъеу йонгыом и 1-м нэс лыплээн-профилактическэ Ioфхъабзэу «2020-рэ ильэсым игъэмафэ псыхъохэр щынэгъончъеу щытынэ» зыфиорэр Адыгэ Республиком щыкъошт. Урысие Федерацием ошэдэмэшэ Ioфхэмкэ и Министерствэ и Гъэорышлэпэ шъхьалэу Адыгэ Республиком щылэм нытхэм закынфегъазэ ясабыйхэм алтынхэу, япшъэрлыхэр икъу фэдизэу агъецкэхэу, сабыйхэм яшынэныгъэрэ япсауныгъэрэ нахьижхэм алэ зэрилтыр зыщамыгъэгүпшэнхэу.

Адыгэ Республикем щылэм мыш изэхэшэнкэ планыр зэхигъэуцагь ыкчи ыштагь. Республикем имуниципальнэ образованиехэм яадминистрациехэм ялтыклохэр гъэорышланлэм итгүсэхэу Ioфхъабзээр зэхашэ.

— Гъэмафэм, ом изытет зыщифбэшхом, республикем щыпсэухэрэм ыкчи хъаклэу къаклохэрэм псым узэрэшызеклон фэе шапхъэхэр аукъохэу бэрэ къыхекъы. Къэлэцыкъухэм языгъэпсэфыгъо гъэмэфэ лъэхъаным янэ-ятэхэр, алтынлэшт нахьижхэр ямьгъусэху псым маклох ыкчи зызьыгъэпскы мыхьущт чыпэхэр къыхахых. Мы мафэм ехъулэу псым зереклодылэхэрэм лъапсэ фэхъухэрэм ашыщых зэтемыгъэпсыхъэгъе чыпэхэм зызэрэ-

щагъэпскыхэрэр, ешъуагъэхэу псым зэрэхахъэхэрэр, зыныбжь имыкъуягъэхэм зыпари алтынлэшт псым зызэрэшагъэпскылэпэр, псыр щынэгъончъеу щытынэмкэ шапхъеу щылэхэр зэраукахъэхэр, — къыуагъ Марыет.

Цыифхэр псым ымытхъалэнхэм, шъобжхэр атешагъэхэм мыхъунхэм ыкчи псы объектхэр щынэгъончъеу щытынхэм афэш, Урысие Федерацием ошэдэмэшэ Ioфхэмкэ и Министерствэ и Гъэорышлэпэ шъхьалэу Адыгэ Республиком щылэм зызьагъэпскырэ лъэхъаным щынэгъончъеу узэрэшеклон фэе методическе унашьохэр муниципальнэ образованиехэм зэклэми афигъэхыгъэх, цыифхэм яшынэгъончъагъе къизылоты-

кырэ щитхэр ыкчи тамыгъэхэр псы объектхэм ащаагъэуунхэу унашьохэр афашигъэх.

Джащ фэдэу АР-м хэгъэгү клоц Ioфхэмкэ и Министерствэ иккулыкъушлэхэр, къошо цыкъухэмкэ къэралыгъо инспекционер, Адыгейим ильхъун-къэгъэнэжъэкло отрядыр зэгъусэхэу зызьыгъэпскы мыхьущт чыпэхэм пэшфорыгъэш Ioфхъабзэхэр ашызэрхъэх, псы объектхэм цыифхэм ишынэныгъэрэ ипсауныгъэрэ къашуухумэгъэнхэмкэ шапхъэхэр зыукохэрэм ыкчи псы объектхэм общественнэ рэхъатыгъэр ашызыукохэрэм, джащ фэдэу псым ухахъэ зэрэмыхъущтыр зытхэгъэ тамыгъэхэр зынмыгъэуцагъэхэм администривнэ пшэдэкъыжхэр арагъэхых.

АР-м иунашьо «Административнэ хэбзэукъононгъэхэм яхылыгъэ» зыфиорэм къыдыхэлъятахъэр хабэр зыукуягъэхэр къыхэгъэшыгъэнхэм ыкчи ахэм административнэ пшэдэкъыжхэр атыральханымкэ муниципальнэ образованиехэм администривнэ комиссиөхэр ашызэхашагъэх.

Гъэорышланлэм иофишлэхэм анахъэу анаэ зытырагъэтырэр къэлэцыкъухэр псым ымытхъалэнхэр ыкчи шъобжхэр атешагъэхэм мыхъунхэр ары. Аш фэдэ хъуягъэ-шэгъэ тхъамыкъагъохэм къэлэцыкъухэр ашыуухумэгъэнхэм фэш, Урысие Федерацием ошэдэмэшэ Ioфхэмкэ и Министерствэ и Гъэорышлэпэ шъхьалэу Адыгэ Республиком щылэм нытхэм закынфегъазэ ясабыйхэм алтынхэу, япшъэрлыхэр икъу фэдизэу агъецкэхэу, сабыйхэм яшынэныгъэрэ япсауныгъэрэ нахьижхэм алэ зэрилтыр зыщамыгъэгүпшэнхэу.

Мэфэ фабэхэм псым зы-

щызгъэпскынэу зикласэхэм враачхэр къяджэх шъон пытэхэр амыгъэфедэнхэу, сыда пломэ фабэмрэ шъонымрэ зызэххъэхкэ аш псауныгъэр псынкэлэу зэшигъэкъон ыльэкъыщт.

Етлани цыифыр ешъуагъэу псым зыаххъэкъе фэшым ыбуытын ыльэкъыщт, аш къыхэкъеу псым зытхъэлэнным ишынагьо къеуцу.

Гъэпскылэу узыахъэ мыхъущтхэм «табличкэхэр» атэтын нахь мышэм, цыифхэр пфэгъэдэлхэрэр. Бүлжкэ аш гумэкъигъоу къыздихын ыльэкъыщтхэм ягупшысэхэрэр, ежь ашхъэ къызэрихъэу мэлсэх. Анахъэу цыифыр ешъуагъэ зыхъурэм нахь къаигъе мэхъу. Чэфым зэрихъэу ар псым зыхъэкъе ыгу фэшечырэп, ылькахъэр еубытышь, къедэлужхэрэр — джары нахьыбэрэмкэ псым ытхъалэнхэу къызкыхъэхырэр. Мары бэмышэу къэлэзишүгъо Кошхъаблэ пхырыкъырэ псыхъюу Лабэ хахъу, зэршъуагъэм къыхэкъеу псым зытхъэлэгъ. Аш фэдэ щысэу бэ къэххын пльэкъыщт.

Зызьыгъэпскы мыхъущт чыпэхэм ахахъэхэрэм алае хэбзэгъэуцагъэ аштагъэу Ioфшэ. Мыш къыдильтырэ ша-хъэхэр зыукохэрэм тазырхэр атыральхъэх. Арэу щытми, аши къыгъэуцухэрэр.

Специалистхэм къызэралорэмкэ, зызьыгъэпскы хъущт чыпэ закъоу Мыекуапэ дэтыр къэлэ бассейнэр ары. Щынэгъончъэнным мыш лъэшэу анаэ щытырагъэты. Ау пандемиим ильхъан аш Ioфшэгэорэр.

Узфэсакъыжыным нахьышу щылэп. Арышь, зикъэбар шъумышээрэ гъэпскылэпэм шуахэмыхъэм нахьышу.

КИАРЭ Фатим.

ЛИРИЧЕСКЭ ЭТЮДХЭР

Сичэшхэр

Сичэшхэм гупшысэ хъагъэ къяхъухыгь: мафэмрэ чэчымрэ акыб зызэфагъазэу, шүнкыр гъешэ блынкыим къызыдэуцорэм, сэ ахэр гупшысэ Iapexхуу къысфэкло.

Къысфэкло мафэм къыс- фихыгъэ пстэур — гухахуу, гупсэфи, гушуагуу, гумэки, гуклаи зэрагъээфэжъэу, къыс- фэкло щечэлэе гъенэфагъэхэу, сиблэкыгъэ уахътэ ишушэ азыжъэу, сидунеететыкIэрэ сиғээпсыкIэ-шыкIэрэ зыщагъэ- гъуазэу, къысфэкло рэхъат иотэжыпIэхэу.

Джаш пае сиклас чэшхэр! Мээз нэфыпс ткIопсым гур зэкиуланIэу, гупшысэ хъалэлэу къысээзтэкъулIэхэрэ.

Пэ шыгъэ гупсэфым пкынэ- лынэ пстэумкэ зыщысыуушкоу, мэфэ хъэрэн къечъекыим щы- улэугъэ шхъэе пшыгъэм шхъан- тэ шъабэр зигъотыжъирэм, гумрэ псэмрэ къэзэршэжъых, зэпэгушожых, зэушашэжъых, шъэфэгъу зэфэхъух.

Чэшхэм яжыкъэшэ тынч, ядунаэ зэгъою тур щэгупсэфи, гупшысэ пцэкъентфир фаблэу еубты.

Чэшхэр сакъых, гукIэгъух, пспашэх, ял гупыкI, ял шууль- гъуу. Дунэешхом ыгу рашыкIэу жууагъохэр чыыехэрэп, янэфыпс хъалэлэу огум раутхэ; цыиф бгъэгум щызэттирихъэгэ зэхашэхэр ыпшыжъэу мазэри гу- мыгыпсэф зекло шыоу гъогу тет. Чэшхэм якыым-сым нэхъой гуминхэм блыкпк пытэ афхъу, цыиф цыкIум клочакIэр нэфильм диштэу къеблэжъы.

Къадэкло ахэм чыые охтэ Iешури, дахэри, лужури, пла- кIэри, пкыхъэпэ къолэнхэу итхыгъэ мафэм иидэжынхэри. Шункыим ильэмэхэ дэгүи, псе цыкIуажъыем иргүэ-гүзэжъогу чэшхэм бэрэ къащеклохых, умышээмэ псэпашэ ежьагъэху.

Тхъэльэуу макъэр лъэоишиноу огум кIэо — тимэлэIичхэм лъыхъохээзэ тыхъагъотыжъы. Тижыкъащэ кIэдэукихээ, тьюа-

гыи тшагыи зэхадзыжъы, шылып- къэм тетэу тын къылфаши. Уягини, уяльэуни, уяшушэни пфэлэкIыщтэп — нэф зэрэшэу, ахэр чэчым дэкодыжъых.

Ауми шлэгъох чэш нэжгүрхэр!

Къысэкly сэри уахътэ, мээз лъэпнэфым гукI дахэу зыкы- зэуиххэу, сиорэд тамэ зилэтэу.

Къысэкlyх чэшхэр мы дунэе- шхор къысфырапотыкIэу, къыс- фагъэлъапIэу. Къысфэкло ахэр акыыл зэгъэблэу, къысфэкло ахэр сизэрэгъэплъыжъэу, щыэ- ныгъэ шьефыбэм ялункыбзэ къысфашэу, къысэтэх хъалэл шъабхэху. Джа пстэумэ къащек- Iэу, сикласэх чэшхэр!

Сигупшысэхэри ахэм ащи- рэхъятах, ашэшсых, яльэрыги ланлэп — гупсэф. Сигупшысэ нал понышь, сипчээ пышлагь — пытэ, къабзэ, мешэти; тхъальэуу папкIхэу сил — се- ухумэ, сегъегуу, сыгу елэты, сегъенасыпшош.

Сичэшхэр — сипчээулах,

сигупшысэ ащэгупсэфи! — Нэ- фых, фабэх, шъабэх, зафэх, гохых, шъо пкырапкIынх, гущыкло, йордэгъазэх, дэхэуа-

лэх, гуждэкIыгъох, пщэльэ дэгъуу, къысфэплъызхэу ренэу къыскIэрыйх, янэфи яфаби псэм игъомылэх.

Псыхъом дэжь

Тичыопс ихьалэмэтыгъэ нэм фэлпльырэп: губгъохэр къэтэбэ шхъуантэх, чыгхэр шхъабырэзэ бээштэх, огур къаргъо, чыгур рэхъат — сыхъатымаф!

Къушхъэ мэзыр гоу: жыр уигъэшхэкIэу шъабэ, Iashly; гопэгъур птырехы, пщыщ мэхъу — зыкыыпфыкIэрычырэп. Гуфапльэу уппээмэ, нэпльэгъум къыридзэрэ пстэури гум хэпкIэ. Цыфхэм афэдэх хазырын къэкIирэ лъэпкъхэри: ишыгъэх, пагэх, пкыи пытэ ушъагъэх, зэичь цыкIухэри зэрэнбжыкIэхэр мыгъуащэу къаготых...

Псыхъоу псышкуашком инэп- цэпкэ заклэх къэкIирэ лъэпкъхэри: ахери цыфхэм афэдэх, ежь-ежырэу зыфэдэр альэгъу- жымэ ашлонгъоу уфэупцIэ дэдэхэу чыгхэм псыхъомкэ защэизэ, аш игундэх зыэрэ- ральагъорэм егъатхъэх; ахтын- пэ зэмшьохъумкэ — шхъуан-

тIэхэмкIэ, плъыжьышо чап- цэхэмкIэ псы къаргъом ышъо зэблахъу; мы чыпIэм псым нэ чанкIэ халпъэрэм, ахэм яныб- жыкыкъухэм псыхъор къызэрэ- раIэрэр зэхешэ. Псыхъом къищыре чыг уцышьошьо- щайуцишьохэр сурэтшыгъэ дахэм фэдэх; бзыу орэд макъэм гульчIэр егъэбрысыры, псе зыптыр зекIэ тэ нэбгыритум къытпэгушуатэм фэд — гум зыкыыргэлэхъуатэ. Фабэ, шъа- бэ, гоу тидунаа. Цыфыпсэр игуалэуу акIедэулы, агъеласэ, агъэгупсэфи, а зэкIэм къа- укъэбзы.

Гум, шхъэм зағъэпсэфыгъэу, къаҳэхъуағъэу, клочакIэ егъо- тыхъы, шly горэ пшIэмэ пшо- игъоу укыызхэшьохзы, тамэ къыбгокIэ. Шуульэгъур клочэ- шхоба?! Ар зызэклаблэкIэ, хэти мэкIэжъы, быбыштым фэдэу, псынкIэ цыфыр мэхъу. Тыщэрэ- мыкIи насып Iахьим.

Зыгорэ къало

Чэшыр мэзагьо, жууагъохэр зэлэгъух, къымафами умышлэнэу дунаир фабэ, тигъэгъазэм юкI. Титто тигъэттуазэм фэдэу ренэу тигъэгъус, тильагьо гупсэф, гум- тур зэфэкло, уахътэр алты- тэрэп.

Чэшыр тигъыпI — рэхъатыр щекIуашъэ, гуитIур, зэрэшIэ, зэнэсы. Мы таикихъем дунаир зэтекIэ, къэуцу ыбгъэту тигъи- фыззу, тигъэрразэу, пкынэ- лынэр зекIэ мэчэлья...

Тигъэгъазэм ыпсэ къытIуи- лхъэу, осыцэ хырахьишэхэр къыреткъохых, нэгушъу, шхъаци, лупши къяпкIылIэу, плтыр-жъэр гопэгъур атыри- хэх.

Къесы, къесы! Къэбзагъэм пститур еукъэбзы, егъэльэшы. Апэрэ осыр, апэрэ зэхашIэр, апэрэ шуульэгъур...

— таикIын. ЗэкIэ — кы- мафэм икъэхъуки, гушуагъом икъэхъакIи, шуульэгъум ижы- къэшэ лъэши, гъашэм игъашуу чэшыр япшыгI.

* * *

Зыгорэ къало, сиольэу, къало пшонгъор гум дэмийгэшьухъэу.

Сэры а зэкIэ

— убээ лупэ джемакъэу жым къылъэсигъэр къысэпкIылIэ.

Джэуалыр мэкIэ шхъафит гуапэкIэ зэфэдэу дунаишхом тесэгуша.

— Сыгъэтхэ нэф — сыгугъэ Iап, сышошхууныгъэ ин, сышо- игъонигъэ лъэш, сышуульэгъу дах, сиқъэрар заф, сынасып лъаг!!!

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Гъэзетеджэхэм редакцием къатхыхэрэр

ІЭДЭБНЫГЪЭР АДЫГЭ ШЭН

Сыда адыгэ хабзэр?

Адыгэ хабзэр — пчэдыж гухахъу,
Адыгэ хабзэр — тимэфэ хъохъу.
Адыгэ хабзэр пчыхъами чещими —
Къызыштытефэрэм, боу тыфхъупхъ.
Адыгэ хабзэр — гульйтэ пщаль,
Адыгэ хабзэр — гупшысэ псаль,
Адыгэ хабзэр — адигэ нап,
Адыгэ хабзэр — мытхыгъэ пшхъал.
Адыгэ хабзэр — тильэгъохэш,
Адыгэ хабзэр — тигъозэхаш,
Адыгэ хабзэр — адигэгум иль,
Адыгэ шылпкъэм ыль егъеуаль.

Іэдэбныгъэр хэтрэ цыф лъэпкы хэллын фае. «Цыфынам пае цыфыр къехъуь, уцыфынэр — ар насыпигъ», — ылгъагь урыс тхэклошхуу Максим Горькэм.

Сыда цыфыр адре пое зыпти пстэумэ зэратекъир? Цыфым Тхъэ лъаплэм акъыл къыритыгъ. Дэимрэ дэгъумрэ зэхифынэу, дахэмрэ лаэмрэ зэхимыгъеклокіэнэу. Хъарамымрэ хъалэлымрэ ахалэнэу, шум фэлэжэнэу, Іэдэб хэллынэр. Адэ адигэ хабзэр, тихэбэз лъаплэм мы сызфусацъэр бгъецкіэн пльэкъышта Іэдэб пхэмилтэу? Хъау! Іэдэбныгъэр цыфым хэлъым елъытыгъ ильепкъ хабзи зэригъецацкіэр.

Сыда Іэдэбэр?

Іэдэбэр — цыфым игупшысакіэрэ игущылакіэрэ, иакъыл зэригъэорышлэрэ изеклокі-псэукіэнэм къапкъырэкли. Іэдэб зыхэль цыфри, зыхэммыльри

яtepльэкли, ягущылакіекли, ящхыкіекли къэшлэх. Іэдэбныгъэ зыхэль цыфым укытэ хэль, шхъэкафи ил. Нэхъоир ынэгу кіэль, шхъэлъытэжъыр нурэу игъус. Адыгэ гущылажхэм арэлажъе, адигэ шэн-зэхэтыкіехэр икласх, егъецакіэх. Адыгэ хабзэм ибзыпхъэхэр гущылэ заулекли, гущылажхъыгъабекли къибгъэкъунхэ пльэкъыштэп. Уицкыгъом къыщеъжъагъэу унагаюу укынзэрыхъуягъэм, лъэпкъэу узыщым шуулэгъуныгъэу фыуигъешыгъэм, уянэ-уятэмэ шхъэкафау афэшырэм ельытыгъэу, гъесэпэтхыдэ даххэу зэхэхыгъэхэм къапкъырыкіэу адигэ шэн-хэбзэ даххэхэр къызылпкъырыхъэхкіэ — Іэдэбэр пхэлты мэхъу.

Уадыгэ пшьешэ тэрээмэ, Іэдэбныгъэр гүсэшшу. Іэдэбым шэнэр епсыхъе, акъылыр егъэорышлэ, цыфыр егъедахэ, адигэ шэн-зэхэтыкіехэр пшомыкъинэу огъецакіэх.

Зыбэ зышокъинэу, зишэн-хабзэхэр зилэкъыбым, Іэдэб тэрэзи хэлъышъущтэп, аукъодыеу фэнэлосэштэп. Цыфым лъэпкъэу къызхэкъыгъэм ыбзэ лумылъеу ишэн-хабзэхэр ышлэштхэп, Іэдэб тэрэзи хэлъыштэп. Аш фэдэ цыфхэм, ежъхэр тхъэжъхэу, дунаим

зэрэфахэу Ѣылсэухэу къащхъуми, къызыхэкъыгъэх лъэпкъыр агъецыкъу.

Арышь, типшьешэ ыкы тиклэ ныбжъыкіехэр, тишэн-хэбзэ даххэхэм шъуафэшылпкъэмэ, Іэдэбныгъери шъуигъусэшт. Ар адигэ шэн-хабзэм ылтапс!

Үсэхэр

Дэйм земыгъапш

Лъэпсэшур уиэш —
Шуушэу укошагъ.
Укъэгъагь йэрэмш —
Сыкъылфэшшэбагъ.

Пшьешшэ шырытым —
Сигъэгумэлгъагь.
Шхъагъышшэу илэм —
Ыгъэкіерэлгъагь.

Нэбзыцы къыхъэхэр
Мэжъэцэ лужъух.
Сыгур зыгъэжъутъэр
Итепльэ шуушашу.

Нэхъой-укытэм
Нитур агъэбыль.
Сыгу зыгъэуальэрэр
Уиэдэб дах.

Лъытэнгъэу пхэльым
Гульйтэ сеъшш.
Къэгъагь йэрэмш
Гупшысэ фэсш.

Укъэгъагь йэрэмш
Мэ йашур къылпех,
Уныбжыкіэ дахш
Бэмэ укъыхах.

Уитепльэ лъэгъупхъэр
Уицкыын шуушаш,
Шэн-Іэдэбэр
Зиэ пшьешшэ юш.

Кіэлекіэ зеклукъхэр
О къылфыреплъекіх,
Іаев зыкілтыпхъэхэрэр
Пшьешшэ ныкъотлекі.

О упшьешшэ дэгъумэ
Дэйм земыгъапш!
Адыгэм ишъуашэмэ
Уямыхъирэхъыш!

Сигъэгушлоу къысугушлохъыгъ

Синэпльэгъу къубытырэр дэхэ закл,
Сикъэшшэнэр анах кіэракл.
Джэнэ пlyaklэр ыкышшо емылкі,
Цокъэ лъагэм лъакъор кимыгъэпкі.

Шхъац дэнагъор
Плэум ельэльэ,
Шарфы псынкіэр
Шэфэу еклошшэх.

Пшъэфы шъабэм
Пшъэхъур щымыхъуш,
Іэпшэ фыжъым
Іэхъур езэгъып.

Ямышыкіеш ёыбзэ регъеубыты,
Нэ нэгъуитур наплэм чэсэубыты,
Сыкъэгүэу зэ сиуулпэжъыгъ,
Сигъэгушлоу къысугушлохъыгъ.

Фабэшты фабэ пчыхъэ Іупльэгъухэр

Адыгэ пшьашшэу сишъэбэрыкъу
Адыгэ наплэм уризехъакл.
Адыгэ пшьашшэу зишъэф зифаб
Адыгэ лъэпкыым уриуфаб.

Үидэнэ йап дышъэр хедыкы,
Шекъыр къулаеу зэхэоупкы,
Уишъош дахи гуахъеу зеохъе,
Уиньбжыкіэгъум о узэрхъе.

Тыжын бгырлыхыр бгым къельдыхыкы,
Уидышшэ чыуухэр тыгъэм зэлъепкіэ,
Уишарфы цыпэхэм жыэр афыкіепши,
Нэпльэгъу хуапсэхэр о зылььюющ.

Адыгэ джэгум о ущэхъарзэ,
Утыгу шылпкъэм зышъохъазэ.
Пшынэм ымакъэ къылфэбзэрэбэз,
Кіэлэгү фабэхэр о къуюубзэ.

Дахшыни дахэ пшьешшэгъу ильэсхэр,
Тхъагъошы тхъагъо гугъэм иуахътэхэр,
Нэфылты-нэфэу мэфэ гушуагъохэр,
Фабэшты фабэ пчыхъэ йупльэгъухэр.

Мелэч дахэм хэти фай

Къысэптыгъэр, о Айтэч!
Зэупльэгъум имэшшуач.
Бгъэм дэфагъэш — емылч.
Зеклэнагъэш — сфермыщ.

Узикласэм — елсеки.
Къылпэблагъэр — блэмыгъэки.
Узуклагъэр — Мэлэич.
Къылфэсакъэр — Мэлэич.

— Сэ сцэ шылпкъэр — Мэлайчэт,
Ау къысалорэр — Мелэч.
Мелэч дахэм хэти фай,
Ау зыфаэр ежь — Айтэч.

ХҮҮТ (Хъэшхъуанэкъо) Сар.
Адэмий.

Коронавирусык IЭу COVID-19-м Адыгэ Республикэм зыщимиушомбъунымкIЭ оперативнэ штабын иунашь

Санитар-эпидемиология лъэнъюмкIЭ Адыгэ Республикэм иоффхэм язытет фэгъэхъигъэ къэбарым зедэу ыкызытигъушы юнайтед шэфаклохэм яфитынгъэхэм якъеухумэнкIЭ Федеральна къулыкъум Адыгэ РеспубликэмкIЭ и ГъэйорышланIэрэ игъо ылъягъухэ оперативнэ штабын изэхэсигъо къащыхильхъагъэхэр якубытыплэ къызыфишихъээ, оперативнэ штабын унашь ышыгъ:

1. Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ итуадзэу Н.С. Широковам:

1) хадэгъур Адыгэ Республикэм къащеращылыгъесырэм, коронавирусыкIЭ ыпкъ къикылкIЭ зидунай зыхъожьхэрэри ахэм зэрэхэтэу, яхылIэгъэ къэбархэр ренэу алэкигъэхъанеу;

2) къэбар жъугъэм иамалхэмкIЭ коронавирусыкIЭ епхыгъэ юфыгъохэр цыфхэм къазерафызэхахыхэрэм гъунэ лъифинеу.

2. Адыгэ Республикэм и Лышъхъэярэ Адыгэ Республика и ГъэйорышланIэрэ итуашу И.А. Бузарэм, Адыгэ Республика и Лышъхъэярэ Адыгэ Республика иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации итуашу В.П. Свеженец, Адыгэ Республика и Лышъхъэярэ Адыгэ Республика иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации итуашу С.Х. Хъоткъом Адыгэ Республика икъэралгъо хабзэ итъэцэлкIо къулыкъухэмрэ чыпэ зыгъэйорышшэжъынымкIЭ къулыкъухэмрэ юф зэрэшэрэз зэхахынэу:

1) санитар-эпидемиология шапхъэхэр, коронавирусыкIЭ къафэйорышланIэрэ организациехэм защимиушомбъунымкIЭ

шапхъэхэр къызэрэдалтытэхэрэм гъунэ лъифыгъэнимкIЭ;

2) гъельэшыгъэ шыкIэм тетэу юф зашIэн фэе режимим зытехъэхэкIЭ, зэрэзеклонхэ фэе шапхъэхэр зыукъохэрэм административнэ пшъэдэкIижь ягъэхъигъэнимкIЭ.

3. Адыгэ Республикэм псауныгъэр къулымгъэнимкIЭ и Министерстве:

1) яээгъу уцхэу, зыкъызерауухуумэжъыре пкыгъохэу къэнагъэр ыуплъекунэу;

2) Адыгэ Республикэм псауныгъэр къулымгъэнимкIЭ и учреждениехэм яээгъу уцхэмрэ зыкъызерауухуумэжъыре пкыгъохэмрэ зэраэлкIахъэхэрэм гъунэ лъифинеу.

4. КIэлэцыкIуухэр гъесэнгъэ языгъэтиотырэ федеральнэ къэралгъо бюджет учреждениеу «Дунэе кIэлэцыкIу гупчэу «Артекрэ» гъесэнгъэ языгъэтиотырэ федеральнэ къэралгъо бюджет учреждениеу «Урысие кIэлэцыкIу гупчэу «Орленкэмрэ» агъаклохэ зыхъукIЭ, санитар-эпидемиология шапхъэхэр къыдальтэнхэм Адыгэ Республикэм гъесэнгъэмрэ шIенгъэмрэкIЭ и Министерстве янала тиригъетынэу.

5. Адыгэ Республикэм туризмэрэ курортхэмрэкIЭ и Комитет итуаматэу И.Я. Къэлешъаомрэ муниципальна образование «Мыекъопэ районэм» итуашу О.Г. Топоровырэ щэфаклохэм яфитынгъэхэр къызерауухуумэрэм гъунэ лъизыфырэ Федеральнэ къулыкъум туризмэмкIЭ ишапхъэхэр Адыгэ Республика ѢыгъэфедэгъэнхэмкIЭ амалэу Ѣылхэрэз зэрагъэшэнэу.

6. Адыгэ Республикэм лъэпкъ юфхэмкIЭ, икъылб къэралхэм ашыгъсэурэ тильэпкъэгъухэм адьирялэ зэпхыныгъэхэмкIЭ ыкыл къэбар жъугъэм иамалхэмкIЭ и Комитет итуаматэу А.А. Шъхъэлахъом коронавирусыкIЭ зимиушомбъуным, пшъорыгъаш амалэу ашкIЭ зерахъаштхэм афэгъэхъигъэу цыфхэм юфэу адашэрэр ыгъэльэшынэу.

7. Адыгэ Республикэм икъэралгъо хабзэ итъэцэлкIо къулыкъухэмрэ муниципальна образованиехэм япащхэмрэ юфшэн агъэльэшынэу:

1) шапхъэхэр зэраукуагъэхэр, гъэлъешыгъэ шыкIэм тетэу юф зашIэрэ лъэхъаным санитар шапхъэхэр зыкъуагъэхэм административнэ пшъэдэкIижь зэраагъэхъигъэр къэбар жъугъэм иамалхэм къащигъэльэгъэнхэмкIЭ;

2) шапхъэхэр зыкъуагъэхэр къыхъэгъэшыгъэнхэмкIЭ ыкыл гъэлъешыгъэ шыкIэм тетэу юф зашIэрэ лъэхъаным санитар шапхъэхэр зыкъуагъэхэм административнэ пшъэдэкIижь ягъэхъигъэнимкIЭ.

8. Муниципальна образованиехэм япащхэм:

1) Адыгэ Республикэм хэгъэгу клоц юфхэмкIЭ и Министерстве, Адыгэ Республика и Пшызэ шольтыррэ арыс быслыымэнхэм я ДиндэлэжъапIэрэ, Мыекъуапэрэ Адыгейимрэ яепархие ягъусэу дин хабзэхэр зэрахъэхэ зыхъукIЭ коронавирусыкIЭ зимиушомбъунымкIЭ цыфхэм зэрэдэгүшшэхэрэл лъагъэклотэнэу;

2) джэгүхэм яльэхъан санитар-эпидемиология шапхъэхэр къыдэлтытэгъэнхэмкIЭ Адыгэ Республика ЗАГС-мкIЭ

и ГъэйорышланIэрэ Адыгэ Республика хэгъэгу клоц юфхэмкIЭ и Министерствэрэ гъусынгъэу адьирялэр лъагъэклотэнэу;

3) санитар-эпидемиология лъэнъюмкIЭ муниципальна образование иоффхэм язытет мафэ къес аулъякунэу.

Муниципальна образованиеу «Коххэблэ районым» итуашу З.А. Хъамырзэм:

1) коронавирусыкIЭ къызэрталхэрэм япчагъэ зэрэхахъорэм, санитар-эпидемиология шапхъэхэр къызэрэдалтытэхэрэм гъунэ зэральифырэр ыгъэльэшынэу;

2) коронавирусыкIЭ зыкъызышиштэгъэ чыпIхэм юфшэнхэр ашигэлъэшынэу.

Мы унашьор зэрагъэцакIэрэм ехыилэгъэ къэбархэр оперативнэ штабын исекретаркIо (Адыгэ Республика граждан оборонэмкIЭ ыкыл ошIэдэмышшэ юфхэмкIЭ и Комитет итуаматэкIо) Адыгэ Республика и Лышъхъэярэ Урысие и МЧС Адыгэ Республика и ГъэйорышланIэрэ шхъялэ информационна гупчэрэ алэкагъэхъанхэрэ.

Оперативнэ штабын итуаматэу, Адыгэ Республика и Лышъхъэярэ М.Къ. Къумпил

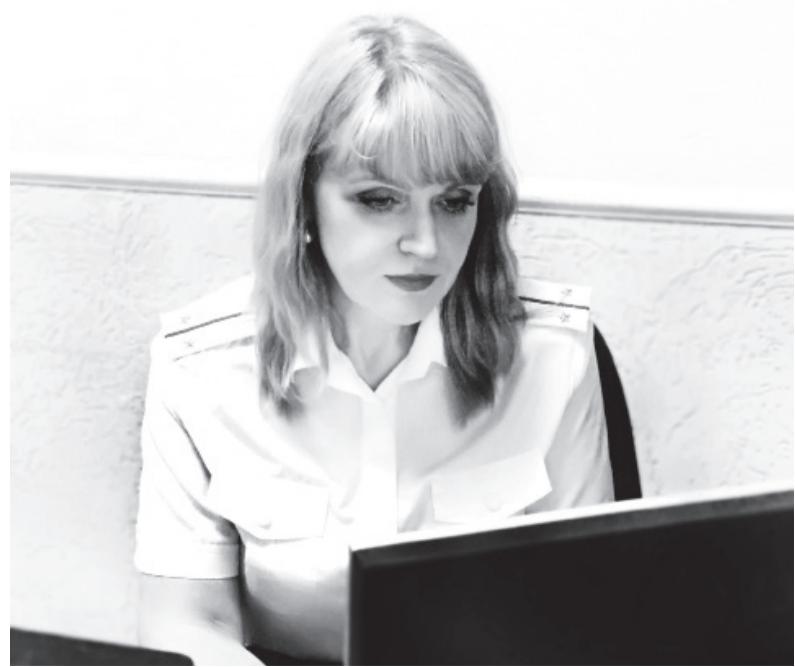
Оперативнэ штабын исекретарэу, Адыгэ Республика граждан оборонэмкIЭ ыкыл ошIэдэмышшэ юфхэмкIЭ и Комитет итуаматэу В.В. Лотак

къ. Мыекъуапэ N 24, бэдээгъум и 15, 2020-рэ ильэс

Хыкум приставхэм къаты

Сомэ мин 240-рэ къыпшыныгъ

Гъогум къитехъухъэгъэ хъугъэшлагъэм лажъэ зиэу агъэунэфыгъэм зэрар зэрихыгъэм ахьщэ (моральнэ компенсацие) физэкIигъэкIожын фаеу Адыгэ Республика и Мыекъопэ къэлэ хыкум унашь ышыгъ.

Юфым изэхэфын фэгъэзэгъэ хыкум приставым тхапау юкIэлтымкIЭ лажъэ зиэу хъульфыгъэм сомэ мин 240-рэ къыпшыныжынэу Ѣытагъ.

Юфыр къызызэуахым ыуж хыкум пристав-гъэцэлкIаклор чыфэ зытельным lyklagъ, хыкумым унашьор ышыгъэр зимишэцакIэкIэ кIэх дэй къыкIэлъякIон зэрильэкIощтыр, пшъэдэкIижьыр зэрагъэлъэшыщтыр гуригъэуагъ.

Къулыкъушэм къыриуагъэр хъульфыгъэм ыгъэцэлкIагъ, чыфэу тельыгъэр къыпшыныгъ. АшкIэ юфыр зэфэшыжыгъэ хъугъэ.

**Хыкум приставхэм
я Федеральнэ къулыкъу
АдыгеймкIЭ и ГъэйорышланIэрэ
ипресс-къулыкъу.**

Тыгу ильыщт

Адыгэ лъэпкъым итхэлкIо цэрийоу, литературнэ премиехэм ялаураатэу, дунаим тет тильэпкъэгъухэм дэгъо зэлшашIэу, адьигэ шэн-хабзэхэм язехъэкIошко Ѣытагъэ Цуекъо Юныс идуай зэрихъожыгъэр гъэзетэу «Адыгэ маќэм» къызыхуутым гүхкышко тщыхуугъ. Адыгэ литературэм чIэнэгъэхъо ышыгъ.

Юныс иунагъо, игупсэхэм, илахылхэм тафэтхъаусыхэ, якъин адтэгогы. Къэнаагъэхэм Ѣылхэрэшшу ялэнэу, бэгъашэхъунхэр тафэльяо.

Тхаклом иныбджэгъухэу, Гъобэкъуа Ѣылхэрэ: Къатбамбэт Сахьид, Къат Ахъмэд, Стлашьу Аскэр, Стлашьу Майор.

**Тэхъутэмыкье районым
щылсэурэ хъульфыгъэм кIэлэ-
пIупкIэр зеримытырэм къы-
хэкIэу административнэ пшъэ-
дэкIижь разгъэхъыгъ. Джыс аиц
илэжсапIэ къыхахызэ сабыим
тефэрэ ахъщэр ИкIагъэхъашт.**

Хыкумым унашьор ышыгъэмкIЭ хъульфыгъэм алиментхэр икIэлэцакIо ритынхэ фэяягъ. Иппшээрэлхэр игъом зэримыгъэцакIэхэрэм къыхакIыкIэ чыфэр сомэ мин 500-м ехүгъ.

Хыкум приставыр аш дэжь пчагъэрэ Ѣытагъ, чыфэрэ зэуигъэцакIагъэр ыпшыныжын зэрэфаэр гуригъэуагъ. Юфыр къызэуахыгъэм диштэу хъульфыгъэм ылъэныкъокIЭ административнэ протокол зэхагъэуцагъ ыкыл хыкумын фагъэхъыгъ.

Зэгъэшлжь хыкумышшэ унашьор ышыгъэм чыфэрэ зэуигъэцакIагъэм сихьати 100-м тельйтэгъэ шлокI зимишшэ юфшэнхэр ыгъэцэкIэнхэр. Хъульфыгъэр юфшланIэрэ лутэу нэужум къэнэфагъ, джыс аиц илэжсапIэ къыхахызэ мазэ къес сабыим ахъщэ гъэнэфагъэ фатуупшыщт.

Адыгэ Хасэм иофиғъохэр

ШыкІшІоу щыІэр агъэфедэ

Тарихыр, адигабзэр, лъепкъ гупши сэр. Ахэр зэзыпхырэ йофиғъа хэр щыІэнэгъэм щытэлъэгъух.

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» иғэцэлкэко куп изэхэсигьо цыифхэм якъэтхыкъыжын хэгъэгум зэрэшхэшчэлжийн щытегущыягъэх. Адыгэ Хасэм итхаматэу Лымыщэкъо Рэмэзан кыззериуа гъэу, хабзэм икъулукъушхэхмэрэ общественнэ движениемрэ зэгүсэхэу пэшорыгъэш юфиғъохэр агъэцакъэх.

Зы лъепкъ, зы гупши

Адыгэхэр гошыгъэхэу мэпсэух. Щэрджехэр, къэбертаехэр, адигэхэр, шапсыгъэхэр, нэмыххеу тильепкъэгъуухэу тълытэхэрэр къэтхыкъыжынным зэрэхэлжээштхэм мэхъэнэ ин и.

— Зы лъепкъэу тызэрэшчытыр къээзыушихъатырэ эзфэхыхысэжъхэр тшытэхъахэр. Хэбзэ шапхъе аш фэхъущтим ехылгээгъэ къэбархэр цыифхэм алтыгдгээсэшчытых, — хигъеунэфыкъыгь Р. Лымыщэкъом.

Адыгэрг адигэу дунаим щэпсэу, адигэ лъепкъыр зыфэдэр, тарихьогоу къыкъулахъэр дунаим щяд-гъэшшэним тыпыльышт.

Жъоғо 12-р къызыхэлпидыкъырэ уцышьо буракъыр адигэу дунаим тетмэ гуки, псэки аштахъ, гуфт-шхъафитэу агъэбайбатэ.

Хэкужъым къэзыгъэзэжы- гъэм и Маф

Шышхъэйум и 1-р Хэкужъым

къэзыгъэзэжыгъэм и Маф. Адыгэ Хасэр мэфэкъим зэрэхэлжээшчэлжийн Болэкъо Аслын, Цыкъушо Аслын, Тхъапшъэкъо Альберт, Гъукъелл Сусанэ, нэмыххеу кытегущыягъэх.

Зэлъыгэсигьо амалхэр агъэфедэхээ, мэкъэгъэхъэр ашытых. Лъепкъим зызериуа гъэхээхэйхээр тегущыягъэшчытых. Икъыб къэралхэм арыс адигэхэм онлайн, нэмыххеу щыкъэхэм ататэу агъэгъэшчытых.

Адыгабзэм изэгъэшшэн, иғэфедэн, егъэджэн тхылхэм, виdeo едзыгъохэм, фэшхъафхэм яхылгээгъэ юфиғъохэр Адыгэ Хасэм изэхахъэ кыщаалетыгъэхэри Хэкужъым къэзыгъэзэжыгъэм имэфэкъ фэгъэхыгъэх. Бэгъушъэ Алый, Хъот Юныс, Лымыщэкъо Рэмэзан яеплыхыкъэхэм къащыхагъэшчыгъэ гупши сэхэр лъепкъ шлэжхым къыпкъирэкъы. Къэралыгъо, шъольыр зэфэшхъафхэм ташэпсэуми, лъепкъ гупши сэм тээзэрэзэфийшэрэр, зэлукъгэгъухэр зэрэзэхатшхэрэр къалотагъэх.

Хэкужъым къэзыгъэзэжыхэрээр щыІэнэгъэм хэгъэбэзэгъэнхэм пыль Унэм (ДАР) ишащэу Тэу Аслын зэрилтийтэрэмкъэ, адигабзэр, шэн-хабзэр нахыншоу ягъешгээнхэм фэшлэгъэгъухэр нахыншоу зэхажэнхэ фое. Пэс зыптыт зэхажъэр щыІэнэгъэм шүкъе къышытэхъы.

Абхъазым игуфаклохэр

Шышхъэйум и 15-р Абхъазым

игуфаклохэм я Маф. Адыгэ Хасэм иғэцэлкэко куп хэтэу, Адыгэ-имкъэ Абхъазым игуфаклохэм я Союз ишащэу Къуиже Къэплъан зэкъою республикэхэм язэпхынгъэхээр щыІэнэгъэм зэрэшчытэхэрэр хуугъэ-шлэгъэхэм къахигъэшчыгъ.

Адыгэим щыщ калэхэу Абхъазым ишхъафитныгъэ фэбанэхээ лыхъулахъэр фэхыгъэхэм афэгъэхыгъэ саугъэтэу Мыекъопэ щагъеуцугъэм ылашхъэ зэлукъ щызэхашчэшт.

Мыекъопэ районым щапулагъэ Вячеслав Мантыгэ 1993-рэ ильэсийм юныгъо мазэм и 19-р Гумистэ дэжэ зэрэшчыфэхыгъэр бэмышлэу агъэунэфыгъ. Лынгъэу зэрихъаагъэмкэ непи къытхэтэу алтытэрэ гуфаклом илахъилхэм агулагъэх, шхъашэ афашибыгъ.

— Вячеслав Мантыгэ ыцэ саугъэтэу тетхэшт, — къыуаагъ Къуиже Къэплъан.

Адыгабзэр, тарихыр, сыхъат пчагъээр

Зичэзыу зэлукъэгъухэм къащалетыгъэ юфиғъохэм Лымыщэкъо Рэмэзан ташигъэгъозагъ.

— Адыгээм ятарихъ, адигабзэм, литературэм язэгъэшшэн еджалгээхэм, кілэлцыкъу ыгын-пэхэм зэрашчизэхашчэрэм, егъэджэн сыхъат пчагъэхэр нахьыбэ шыгъэнхэм, къуджэм ишы-кілэхээгъэдэжчэхэм ягъэхьа-зырын Адыгэ Хасэм иғэцэлкэко куп изэхэсигьохэр районхэм ашызэхэшгээнхэм, нэмыххеу татегущыгъэшт, — къыуаагъ Р. Лымыщэкъом.

Адыгэ Республикэ лъепкъ юфиғъэм, Икъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильепкъэгъухэм адырлээ зэпхыныгъэхэмкэ юки къэбар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхаматэу Шхъэлэхъо Аскэр зэхажъэм хэлэжьагъ.

**Зэхээшагъэр
ыкъи къыдээ-
гъэкъырэр:**
Адыгэ Республикэ лъепкъ юфиғъэм, Икъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильепкъэгъухэм адырлээ зэпхыныгъэхэмкэ юки къэбар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхаматэу Шхъэлэхъо Аскэр зэхажъэм хэлэжьагъ.

Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыд-
шыИэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-кіэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкъэ 5-м
емыххуухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлзэу, шрифтыр
12-м нахъ цыкъуунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимиштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкъегъэжъэхъ.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщашушихъатыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутын юфиғъэм, теле-
радиокъэтын-
хэмкъэ юки зэлъы-
Иссыкъ амалхэмкъэ
и Министерстве
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэйоры-
шапл, зэраушушихъатыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщашушихъатыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэкъэмкъи
пчагъээр
4499**
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1315

Хэутын узчи-
кіэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщашушихъатыгъэхъ
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шыхъаИэр
Дэрээ Т. И.

Пшъэдэкъыж
зыхъырэ секретарыр
Тхъаркъохъо
А. Н.

Күшхъэфэчъэ спортыр

Самарэ щыклощт

Хэгъэгум күшхъэфэчъэ спортымкэ изэнэкъоу
Самарэ хэкум щызэхашчэшт

— Шышхъэйум м 12-м зэнэкъоуухэр рагъэжъэшчытых, — къытиуаагъ Адыгэ Республикэ күшхъэфэчъэ спортымкэ ифедерацием ишащэу Анатолий Лелюк. — Адыгэим иныбжыкъэхэм зэлукъэгъухэм зафагъэхъазыры.

Урысыем ихэшилгээгъэ командэ хэтхэу Елизавета Ошурковам, Ольга Дейко, Александр Евтушенкэм, Стлашъу Мамыр, Адыгэ Республикэ күшхъэфэчъэ спортымкэ иеджапэ зыщагъасэ.

— Адыгэим нэбгыри 10 фэдиз икъышт, — къытиуаагъ Стлашъу Мамыр. — Республикэ испортсменхэр хагъеунэфыкъырэ чыплэхэм афэбэнэшчытых.

Нэкъубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТЫЛЬ Нурбый.